

РАСЛЫЙМ

Россия ислам институты ректоры

Р.М. Мөхәммәтшин

РАСЛЫЙМ

Татарстан Республикасы
Мефтие

К.И. Сәмигуллин

Татар теле, әдәбияты һәм татар халқы тарихы буенча дини уку йортлары студентлары арасында республикакүләм олимпиаданың нигезләмәсе

1. Олимпиаданың гомуми нигезләре

1.1. Татар теле, әдәбияты һәм татар халқы тарихыннан республикакүләм олимпиада Татарстан урта һөнәри һәм югары мөселман уку йортлары студентлары арасында Россия ислам институты һәм Үзәкләшкән дини оешма – Татарстан Республикасы Диния нәзарәте инициативасы һәм ярдәме белән «Милли мәдәниятләр һәм горезф-гадәтләр елы», «Педагог һәм остаз елы» кысаларында уздырыла.

1.2. Олимпиада татар телен, әдәбиятын һәм татар халқы тарихын өйрәнү, саклау һәм үстерү өчен өстәмә шартлар тудыру, яшь буында телне өйрәнүгә кызыксыну уяту, татар мәдәниятенә хөрмәт тәрбияләү, тел һәм сөйләм культурасын камилләштерүне күздә тоту.

1.3. Олимпиаданың максатлары:

- студентларда телне өйрәнүгә кызыксыну уяту, аңа хөрмәт тәрбияләү, милли үзән формалаштыруга ярдәм итү;
- талантлы яшьләрне барлау;
- татар телен, әдәбиятын һәм татар халқы тарихын өйрәнүне пропагандалау;
- студентларны эзләнү-тикшеренү эшенә тарту.

1.4. Олимпиадада Татарстан Республикасы урта һөнәри һәм югары мөселман уку йортларында көндөзгә бүлектә белем алучы 25 яшькә кадәрге студентлар катнаша ала. Татар теле һәм әдәбияте юнәлешендә махсус урта һөнәри яисә югары белеме булган студентлардан олимпиадага заявкалар кабул ителми.

1.5. Олимпиаданы оештыручылар: Россия ислам институты, Үзәкләшкән дини оешма – Татарстан Республикасы Диния нәзарәте.

2. Олимпиаданы оештыру һәм уздыру

2.1. Олимпиада өч юнәлештә бер турда уздырыла: татар теле, татар әдәбияты һәм татар халкы тарихы.

2.2. **Татар теленнән олимпиада** язма формада үткәрелә. Ул тесттан һәм аерым биремнәрдән гыйбарәт.

2.2.1. Тест үз эченә фонетика, лексикология, морфология, синтаксис һәм пунктуациягә кагылышлы сорауларны ала һәм студентларның теоретик белемнәрен, аларны практикада куллана белү дәрәжәсен ачыклауны максат итеп куя.

2.2.2. Биремнәр студентның язма сөйләм мөмкинлекләрен, байлыгын, сөйләмнең эзлеклелеген, аңлаешлылыгын ачыклауны күздә тоталар.

2.2.3. Тест һәм биремнәр эшләүгә 2 сәгать вакыт бирелә.

2.3. **Татар әдәбиятыннан олимпиада** ике юнәлешне үз эченә ала: татар әдәбиятыннан эзләнү-тикшеренү эше (кызлар өчен) һәм вәгазь конкурсы (егетләр өчен).

2.3.1. Татар әдәбиятыннан эзләнү-тикшеренү эшенең гомуми юнәлешләре буларак түбәндәге темалар тәкъдим ителә:

«Сөембикә» журналы (1913-1918)

«Аң» журналы (1912-1918)

М. Мәһдиевнең Бөек Ватан сугышы темасын яктырткан әсәрләре

Ә. Еники ижаты

К. Гали «Кыйссаи Йосыф»

19 йөз – 20 гасыр башы татар мәгарифе

Ф. Батталның «Юлын белгән адашмас» (2000) җыентыгы

Г. Әпсәләмов ижаты

К. Насыринең педагогик эшчәнлеге

М. Мозафариянең педагогик эшчәнлеге.

Әлеге юнәлешләр кысасында һәр автор темасын үзе конкретлаштыра. Эзләнү-тикшеренү эшенең күләме – 15-20 бит. Хезмәт, 2023 нче елның 20 нче апреленнән дә соңга калмыйча, riitatkafedra@mail.ru электрон адресына җибәрелә. Олимпиада вакытында катнашучылар үзләренең эшләре нигезендә 5-7 минутлык чыгышлар ясайлар, жюри әгъзаларының сорауларына җавап бирәләр.

2.3.2. Вәгазь конкурсында студентлар алдан әзерләнгән вәгазьләрен сөйләләр. Вәгазь темасы – ирекле. Чыгыш өчен 10-15 минут вакыт каралган.

2.4. **Татар халкы тарихыннан олимпиада** тесттан һәм чыганаclar белән эшләүне күздә тоткан аерым биремнәрдән гыйбарәт.

2.4.1. Олимпиада язмача уздырыла, тест һәм биремнәрне эшләүгә 2 сәгатъ вакыт бирелә.

2.5. Олимпиадада урта һөнәри уку йортларыннан һәр номинациядә – берәр, югары уку йортларыннан өч студентка кадәр катнаша ала.

Әлеге чарада катнашу өчен, кушымтада күрсәтелгән форманы тутырып, **2023 нче елның 20 нче апреленә кадәр riitatkafedra@mail.ru** адресына җибәрергә кирәк.

2.6. Олимпиаданы оештыру һәм уздыру өчен махсус комиссия, эш группасы, жюри төзелә. Жюри һәр төркемдә җиңүчеләрне һәм призлы урын алучыларны билгели.

2.7. Олимпиаданы оештыру программасы Россия ислам институты, Үзәкләшкән дини оешма – Татарстан Республикасы Диния нәзарәте тарафыннан тәкъдим ителә.

2.8. Олимпиаданың уздырылу вакытын, урынын оештыручылар билгели һәм хәбәр итә.

3. Олимпиаданың нәтижэләрен ясау

3.1. Җиңүчеләр, призлы урын алучылар олимпиада нәтижэләре нигезендә, һәр өч юнәлештә аерым билгеләнә.

3.2. Җиңүчеләр, призлы урын алучыларга истәлекле бүләкләр тапшырыла. Һәр катнашучыга сертификат бирелә.

4. Олимпиаданы финанслау

4.1. Олимпиада Россия ислам институты бюджеты һәм Россия Федерациясе кануннары белән тыелмаган башка чыганаclar хисабына финанслана.

Кушымта

Уку йорты	Юнәлеш	Фамилия, исем, әтисенең исеме	Телефон	Электрон адрес	Эзләнү- тикшеренү эшенең темасы/ Вәгазь темасы (әдәбияттан)	Укытучы